

**R.P. Francisci Svarez Granatensis E Societate Iesv
Doctoris Theologi, Et In Conimbricensi Academia Primarij
at[que] Emeriti olim Professoris Tractatvs Qvinque, Ad
Primam Secvndae D. Thomae**

Suárez, Francisco

Mogvntiae, 1629

2. Vtrùm homo possit intendere suis actionibus duos vltimos fines
particulares tantùm.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94065](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94065)

re à duobus: ergo neque è contrario possunt duo fines simul intendi. Tandem finis ultimus negatiue dicitur qui ad alium non ordinatur; sed omnes fines particulares ordinantur ad finem ultimum simpliciter, & vniuersalem, quia de ratione illius est, vt omnia in ipsum referantur: ergo non possunt dari duo fines ita ultimi, quin saltem vterque illorum in vnum tertium ordinetur.

II. Aduertendum est, sermonem esse posse de duobus finibus, aut respectu eiusdem voluntatis, & eorundem mediolorum seu eiusdem consultationis, & electionis, vel tantum respectu eiusdem voluntatis eligentis, & tendentis per diuersa media ad diuersos fines. Rursus, in ipsis electionibus, seu actibus, qui propter finem sunt, considerari potest vel actus interior voluntatis, qui proximè, & immediate fit ex motione finis, vel actus exterior, seu imperatus ab illo interiori, sub quo comprehenditur omnis executio exterior mediolorum, & effectuum, qui fiunt propter finem consequendum.

III. Dicendum primò: Eadem voluntas intendere potest diuersos fines, quorū vterq; sit ultimus saltem negatiue, atq; eodem modo propter eos vltimate eligere diuersa media. Hæc conclusio videtur satis clara primò exemplis, nam potest homo simul intendere sanitatem, & eligere media necessaria ad illam, in ea sistendo, & simul potest intendere honorem, v. g. & similiter propter illum eligere media consentanea: sicut etiam artes omnino diuersæ tendunt ad diuersos fines vltimos in sua serie; & homo potest vtriusq; artis finem simul intendere; nec fiat vis in verbo, simul, quia ad præsentem quæstionem nihil refert quod physicè, aut metaphysicè loquendo, possit voluntas simul exercere duos actus, vel non possit, et si D. Thom. 1. 2. quæst. 12. art. 3. ad 3. hanc quæstionem attingens concedit, posse simul exercere duos actus, sed nihil refert quod intelligatur de similitate moralis, & virtuali: quomodo dicimus hominem simul intendere & scirentia, & temporale commodum, & non simul de vtroque cogitare. Ratio verò conclusionis est quia huiusmodi duo fines non habent inter se repugnantiam, quia vterque simul potest esse conueniens homini: ergo neq; intentiones eorum inter se repugnant. Neq; in eos procedunt argumenta facta, quia illæ intentiones sunt effectus diuersi, & consequenter diuersæ motiones: vnde nihil repugnat quod à diuersis principiis simul procedant, & ad diuersos terminos tendant. Atque eadem est ratio de variis electionibus, seu operationibus propter hos fines, quia etiam illæ inter se non semper repugnant, & ad diuersos terminos tendunt.

IV. Sed dicunt alii vtrumque istorum finium ordinari ad ipsum operantem, & ita illum esse finem vltimum vtriusque. Sed hoc in primis non est ad rem, quia operans non est finis cuius gratia, sed cui; Finis autem cui non tollit, quin finis cuius fit vltimus in suo ordine, si ad aliud in eodem ordine non referatur, & hoc modo nunc agimus de fine vltimo, quandoquidem etiam finis vltimus simpliciter potest appeti aspirati tanquam finem cui. Deinde non est in vniuersum verum, nam potest homo simul intendere finem aliquem sibi acquirendum, & alium acquirendum amico in illo sistendo tanquam in fine cui.

V. Alij autem dicunt, quandoquocumque homo intendit huiusmodi duos fines particulares, semper eos intendere sub ratione vnius aliquo modo, vt, v. g. quatenus integrant absolutam perfectionem, seu hominis commoditatem, vel aliquid huiusmodi: & hoc insinuat D. Thomas in illa quæst. 12. artic. 3. ad 2. Respondetur, quod licet fortasse in re ipsa semper intercedat aliqua conuenientia, vel vnitas, quæ inter huiusmodi fines considerari potest, non est tamen necesse vt homo formaliter consideret, & intendat hanc vnitatem, sed potest absolute velle hoc, & illud bonum propter se amabile, non conferendo illa nec inter se, nec secundum aliquam rationem, in qua conueniunt. Vnde licet interpretatiue possit dici homo intendere in singulis finibus integrum commodum, seu bonum, non tamen propriè & formaliter intentione, vt latius sectione vltima huius Disputationis. Quæ responsio applicanda etiam est ad vltimum argumentum supra factum, quod maxime posset procedere contra hanc assertionem.

Dicendum secundò: Etiam potest homo ordinare simul eadem media ad distinctos fines particulares vltimos negatiue, & inter se non subordinatos. Ita sumo ex D. Thoma dicta quæst. 12. articulo 3. vbi optimum signum adducit, quia in eligendis mediis, cæteris paribus, illud medium anteponitur cæteris, quod ad plures fines vtilius esse potest: si quis enim intendens sanitatem possit vti medicina, quo simul capiat delectationem, hanc eligit: intendit ergo simul sanitatem, & voluptatem per idem medium, quia vtramque simul potest per illum comparare, & non est necesse vt vnam ad alteram ordinet, cum vtraque sit per se, & absque altera amabilis. Et hinc sumitur propria ratio conclusionis, nam voluntas potest simul intendere duos fines inter se non subordinatos, neque in ordine ad vnum tertium, & idem medium potest re ipsa esse vtile ad vtrumque consequendum: ergo potest voluntas propter vtrumque finem idem medium eligere. Probatur consequentia, quia neque ex parte voluntatis, neque ex parte ipsius obiecti, est in homine aliqua repugnantia, quia obiectum sub vtraque ratione simul sumpta apparet conuenientius & amabilius, & voluntas potest in vtramque rationem ferri, & sub vtraque moueri & excitari. Quod euidentius fiet, soluendo argumenta initio facta post sequentem assertionem.

Dicendum tertio, quando voluntas eligit medium propter multos fines formaliter diuersos in ea ratione boni sub qua mouent, & inter se non subordinatos, sed proximis respectu electionis, tunc quamuis externum medium electum possit esse vnum & idem, tamen interiores actus sunt diuersi. Hæc conclusio potissimum probatur illa ratione, quam attigit Diuus Thomas 1. 2. quæst. 1. articulo 3. argument. 3. quia finis dat speciem actui interiori: non potest autem idem actus æque primò & immediate constitui in duplici specie: ergo si est duplex finis, & motuum proprium, non erit idem actus, sed duplex, qui ex illius motione causatur. De qua re hic plura non dicam, quia latius tractanda est infra Tractatu 3.

Argumenta igitur in principio facta, potissimum probant hanc vltimam conclusionem, non verò procedunt contra alias. Ad primum respondetur, quando voluntas mouetur à duplici fine duobus actibus internis intentionum vel electionum, iam ibi reperiri duas causalitates seu motiones finis, & duos proximis terminos, seu effectus earum, at que ita non dantur duæ causæ totales vnius effectus, sed plurium. Quin potius obiter adnota respectu talium actuum magis repugnare dari duas causas totales finales, quam duas

VI. 2. Assertio: de finibus per idem medium.

VII. 3. Assertio.

VIII.

duas

II. Notatio pro assertionib.

III. 1. Assertio: de finibus vltimis negatiue, per diuersa media.

